

Rijkszuivelconsulentschap Voor Limburg

Inleiding

Geschiedenis en taak van het Rijkszuivelconsulentschap voor Limburg te Roermond
Door de Maatschappij tot bevordering van de landbouw in Limburg werd in 1897 **J.C. van Weydom-Claterbos** benoemd tot zuivelconsulent. Deze bleef in functie tot 1905 in welk jaar hij werd opgevolgd door **J.J.C. Ament**. De zuivelconsulent J.J.C. Ament is als zodanig werkzaam geweest tot 1922.

Met ingang van 1-8-1920 werden de taken van het zuivelconsulentschap overgenomen door het Rijk en werd **ir. W. R. Zuidema** benoemd tot tijdelijk adjunct rijkszuivelconsulent voor de provincie Limburg
details...M.B. d.d. 27-7-1920.

Hem werd als standplaats de gemeente Roermond toegewezen
details... K.B. no. 50 d.d. 9-7-1920.

In zijn jaarverslag over 1920 vermeldde hij dat hij zijn werkzaamheden, welke hoofdzakelijk bestonden uit het bezoeken van zuivelfabrieken en enkele boerderijen, steeds in nauwe samenwerking met J.J.C. Ament had geregeld.

Voor de door hem te verrichten laboratoriumwerkzaamheden was slechts een budget beschikbaar van fl.40,- per jaar. Het laboratorium was gevestigd in een nauwelijks bruikbare lokaliteit van de Limburgse Land- en Tuinbouwbond te Roermond. Als gevolg van het lage budget en de slechte huisvesting kon hij slechts summiere aandacht aan de laboratoriumwerkzaamheden besteden. Desondanks vermeldde hij in zijn jaarverslag dat een laboratoriumonderzoek had uitgewezen dat één van de bij een coöperatieve zuivelvereniging aangesloten leden, de door hem afgeleverde melk had aangengeld met 60% water. Voor het vervoer van de melkmonsters naar het laboratorium was zelfs een veldwachter ingeschakeld.

Bij K.B. van 3-8-1921 werd ir. W. R. Zuidema benoemd tot adjunct rijkszuivelconsulent en belast met de functie van waarnemend rijkszuivelconsulent voor de provincie Limburg. In 1921 werd hij lid van de commissie belast met het afnemen van examens ter verkrijging van diploma's van de Federatie van Nederlandse Zuivelverenigingen (F.N.Z.).

De werkzaamheden van de consulent bestonden in hoofdzaak uit:

1. Het bezoeken van zuivelfabrieken en het aldaar verstrekken van mondelinge adviezen betreffende de zuivelbereiding.
2. Het verrichten van laboratoriumonderzoeken naar de kwaliteit van melk en boter.
3. Het bevorderen van de veefokkerij door het beoordelen van de werkzaamheden van de controleurs van de verschillende fokverenigingen.
4. Het geven van lessen aan de Rijkslandbouwinterschool te Sittard en op de cursussen van de Zuid Nederlandse Zuivelbond.
5. Het geven van cursussen in melken en melkbehandeling.
6. Het bijwonen van vergaderingen op zuivelgebied.
7. Het houden van lezingen en het schrijven van artikelen.

In het jaarverslag over 1923 deelde ir. W. R. Zuidema mede dat het verrichten van eenvoudige laboratorium- en administratieve werkzaamheden zoveel tijd ging vergen dat hij zijn taak in 1924 waarschijnlijk niet meer alleen aan zou kunnen en dat er op een uitbreiding gerekend zou moeten worden.

Het rijkszuivelconsulentschap stond onder toezicht van de Commissie van Toezicht op het Zuivelconsulentschap.

Deze commissie bestond uit:

J. Th. Verheggen (voorzitter): voorzitter van de Limburgse Land- en Tuinbouwbond.

J.J.C. Ament (secretaris): voorzitter van de Zuid Nederlandse Zuivelbond en lid van de Tweede Kamer.

L. Merkelbach: lid van Gedeputeerde Staten van Limburg.

Met ingang van 1-11-1924 werd door de Bond van Rundveefokverenigingen in Limburg H. Jaspers benoemd tot controleur. Naast zijn werkzaamheden als controleur van de fokverenigingen ging hij ook werkzaamheden verrichten voor het rijkszuivelconsulentschap. In 1924 werden met toestemming van de Directeur Generaal voor de Landbouw de coöperatieve zuivelfabrieken in de gelegenheid gesteld hun 14-daags melkonderzoek te laten controleren op het laboratorium van het rijkszuivelconsulentschap. De kosten kwamen voor rekening van de Zuid Nederlandse Zuivelbond. Van deze contrölemogelijkheid werd naar de mening van de consulent veel te weinig gebruik gemaakt.

Met ingang van 1-8-1925 werd ir. W.R. Zuidema benoemd tot rijkszuivelconsulent. Hij werd niet benoemd tot rijkszuivelconsulent voor de provincie Limburg maar belast met de waarneming van deze functie

details... K.B. van 7-7-1925.

Pas in 1938 komt er verandering in het personeelsbestand. Met ingang van 1-10-1938 werd K.S. Leenders benoemd tot assistent in tijdelijke dienst en belast met werkzaamheden verband houdende met kwaliteitsverbetering van de melk.

In 1945 werd ir. W.R. Zuidema benoemd tot rijkszuivelconsulent voor Overijssel en werd ir. A.J. van Wijk benoemd tot rijkszuivelconsulent voor Limburg. Een overzicht van de consulenten is als bijlage bij de inleiding in deze inventaris opgenomen.

details... K.B. no. 20 van 3-12-1945.

In 1952 bestond de personeelsbezetting van de dienst uit:

ir. A.J. van Wijk: consulent.

K.S. Leenders: hoofdassistent.

J.A. Cuypers: assistent speciaal belast met de voorlichting aan melkmachinegebruikers.

De dienst was toen gevestigd in het pand **Godsweetersingel 42 te Roermond**, eigendom van de Provinciale Melkcontröle Dienst (P.M.D.) te Roermond.

In 1952 bestonden de werkzaamheden voornamelijk uit de volgende onderdelen:

1. Het geven van onderwijs in zuivelbereiding aan middelbare landbouwscholen en landbouwwinterscholen.
2. Het geven van theoretische en praktische lessen op diverse cursussen.
3. Het toezicht houden op melkerscursussen en cursussen voor melkdistribuanten.
4. Het houden van voordrachten.
5. Het verzorgen van publikaties in diverse bladen.
6. Het bijwonen van vergaderingen (in 1952: 109).

7. Het verlenen van medewerking bij de organisatie van westrijden en demonstraties.
8. Het geven van mondelinge en schriftelijke adviezen m.b.t. de zuivelbereiding.
9. Het verrichten van laboratoriumwerkzaamheden (voornamelijk vetgehalte-bepalingen).

Zoals uit vorenstaande opsomming blijkt waren de werkzaamheden nagenoeg dezelfde als die in 1921. Kwantitatief waren de werkzaamheden echter zodanig gegroeid dat in 1953 de formatie wederom met een personeelslid moest worden uitgebreid. In dat jaar werd A.P.F. Saes benoemd tot administratief ambtenaar terwijl in het volgende jaar de zuiveltechnicus J.A. Wintjens als hoofdassistent werd aangesteld.

Per 14-1956 kreeg de assistent J.A. Cuypers op eigen verzoek eervol ontslag. In zijn plaats werd J. Rompelberg benoemd tot assistent. In 1956 werd in de tuin achter het pand Godsweerdersingel 42 te Roermond door de Rijksgebouwendienst een barak gebouwd welke dienst ging doen als leslokaal voor het geven van verschillende zuivelcursussen.

Het rijkszuivelconsulentschap werd met ingang van 1-5-1958 opgeheven
details... M.B. no. L/VZ 4452, d.d. 24-4-1958.

De werkzaamheden werden overgenomen door het rijksveeteeltconsulentschap voor de provincie Limburg waarvan ir. A.J. van Wijk eveneens consulent was.

Geschiedenis van het archief

Ondanks het feit dat het rijkszuivelconsulentschap toch 38 jaar bestaan heeft was de schriftelijke neerslag van de activiteiten van deze dienst minimaal.

Dit was enerzijds te verklaren uit het feit dat de werkzaamheden voornamelijk bestonden uit het geven van mondelinge adviezen en anderzijds zijn er in de loop der jaren vermoedelijk stukken vernietigd waarvan geen verklaringen van vernietiging zijn opgemaakt, deze zijn althans niet aangetroffen.

Daar er gedurende de bestaansperiode van het consulentschap geen aantoonbare inschrijving van stukken heeft plaatsgevonden kon omtrent de oorspronkelijke omvang van het archief zelfs geen schatting gemaakt worden.

Na de opheffing van de dienst in 1958 werd het archief overgebracht naar de provinciale archiefbewaarplaats te Roermond, het bevond zich toen in een chaotische toestand. Op grond van de vernietigingslijst voor de rijkslandbouwvoorlichtingsdiensten is in de archiefbewaarplaats te Roermond in 1971 een vernietiging uitgevoerd. Een overzicht van de vernietigde stukken is als bijlage bij de inventaris opgenomen. De daarop betrekking hebbende verklaring van vernietiging is opgenomen in het archief van de beheerder van de archiefbewaarplaats.

Inventarisatie

Alvorens met de inventarisatie van het archief te beginnen zijn de op grond van de vernietigingslijst voor de rijkslandbouwvoorlichtingsdiensten de daarvoor in aanmerking komende stukken vernietigd. Een overzicht van de tijdens de inventarisatie vernietigde stukken is als bijlage bij de inventaris opgenomen

De op deze vernietiging betrekking hebbende verklaring van vernietiging is opgenomen in het archief van de beheerder van de provinciale archiefbewaarplaats te Roermond. Na uitvoering van bovenvermelde vernietiging bleken de nog resterende stukken te kunnen worden ondergebracht in drie rubrieken, nl.: Jaarverslagen, maandverslagen en 14-daagse verslagen van het consulent-

schap. De stukken zijn dan ook per rubriek verzameld en binnen de rubrieken chronologisch geordend.

Ten behoeve van de gebruikers van de inventaris is als bijlage bij de inleiding een overzicht van de consulenten opgenomen welke het archief hebben gevormd

Ondanks het feit dat er praktisch geen schriftelijke neerslag van de activiteiten van deze dienst bewaard is gebleven was het toch mogelijk een duidelijk inzicht in het functioneren van de dienst te verkrijgen. De opgemaakte jaar- en maandverslagen waren namelijk dermate uitgebreid en van zoveel kwantitatieve gegevens voorzien, dat hieruit zowel de taakuitoefening van de dienst als de ontwikkeling van de zuivelindustrie in de provincie Limburg zeer goed te destilleren was.

De inventarisatie is in 1981 gerealiseerd in de provinciale archiefbewaarplaats te Tilburg. Het archief omvat 6 inventarisnummers en is opgeborgen in 1 archiefdoos. Het archief is geplaatst in de provinciale archiefbewaarplaats van het Ministerie van Landbouw en Visserij te Roermond.

Inventaris

Stukken van algemene aard

Doorslagen van de jaarverslagen van het rijkszuivelconsulentschap gericht aan de Directeur-Generaal van de Landbouw, 1920-1957

details...4 omslagen

5 Doorslagen van de maandverslagen van het rijkszuivelconsulentschap gericht aan de Directeur-Generaal van de Landbouw, 1950-1958

details...1 omslag

6 Doorslagen van de 14-daagse verslagen van het rijkszuivelconsulentschap gericht aan de Directeur van het Zuivelwezen, 1946-1948

details...1 omslag

Bijlage: Overzicht van de consulenten

Consulenten in dienst van de Maatschappij tot bevordering van de landbouw in Limburg

Naam: J.C. v. Weydom-Claterbos, Periode: 1897-1905 Ambtsgebied: gehele provincie

Naam: J.J.C. Ament, Periode: 1905-1922 Ambtsgebied: gehele provincie

Consulenten in dienst van het Rijk

Naam: ir. W.R. Zuidema tijd. adj.-rijkszuivelconsulent, Periode: 1920-1921

NB Beschikking aanstelling: K.B. no. 50 d.d. 9-7-1920 Ambtsgebied: gehele provincie

Naam: ir. W.R. Zuidema waarn. adj.-rijkszuivelconsulent, Periode: 1921-1925

NB Beschikking aanstelling: K.B. d.d. 3-8-1921

Ambtsgebied: gehele provincie

Naam: ir. W.R. Zuidema waarn. rijkszuivelconsulent, Periode: 1925-1945

NB Beschikking aanstelling: K.B. d.d. 7-7-1925.

Beschikking ontslag: MB no. 3339 d.d. 20-11-1945

Ambtsgebied: gehele provincie

Naam: **ir. A.J. van Wijk**, Periode: 1945-1958

NB Beschikking aanstelling: K.B. nr. 20 d.d. 3-12-1945.

Beschikking ontslag: MB no. L/V 4452 d.d. 24-4-1958

Ambtsgebied: gehele provincie

Bijlage: Lijst van vernietigde stukken

Tijdens de statische archiefperiode

1. Inlichtingen van weinig waarde, 1923-1958
2. Ontvangstbevestigingen en aanbiedingsbrieven, 1923-1958
3. Uitnodigingen voor vergaderingen waarvan geen notulen aanwezig zijn, 1923-1958
4. Stukken betreffende financiële aangelegenheden, 1923-1958
5. Stukken betreffende de aanschaf van ge- en verbruiksgoederen, 1923-1958
6. Stukken betreffende het onderhoud van en het treffen van voorzieningen aan dienstgebouwen, 1923-1958
7. Stukken betreffende de organisatie van cursussen en onderwijs, 1923-1958

Tijdens de inventarisatie vernietigde stukken

Agenda's en notulen van vergaderingen ter kennisneming ontvangen, van niet onder het ministerie van Landbouw en Visserij ressorterende overheidsorganen, openbare lichamen en ambtelijke commissies, 1928-1958

*** Vindplaats Stukken bovenstaand onderwerp**

Regionaal Historisch Centrum Limburg (RHCL)

openingstijden

De openingstijden zijn:

maandag: 13 - 17 uur

dinsdag t/m vrijdag: 9 - 17 uur

zaterdag: 9 - 15 uur.

In de maanden juli en augustus is de studiezaal op zaterdag gesloten.

N.B. Archiefstukken die men op zaterdag wenst in te zien moeten uiterlijk op vrijdag 15 uur telefonisch, schriftelijk of per e-mail gereserveerd zijn.

website <http://www.rhcl.nl>

bezoekadres Sint Pieterstraat 7

Maastricht telefoon 043-3217051 fax 043-3255640

e-mail info@rhcl.nl directeur D.Th. de Graaf

postadres Sint Pieterstraat 7

6211 JM Maastricht